

ESF VAHENDITEST RAHASTATAVA TÄISKASVANUTE TÄIENDUSKOOLITUSE ÕPPEKAVA

1. Üldandmed

Õppeasutus:	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool
Õppekava nimetus: (venekeelsetel kursustel nii eesti kui vene keeles):	Silmkoelise pitsi ja traditsioonilise Haapsalu salli kudumise koolitus
Õppekavarühm: (täiendus- koolituse standardi järgi)	Tarbekunst ja oskuskäsitöö
Õppekeel:	Eesti

2. Koolituse sihtgrupp ja õpiväljundid

Sihtrühm ja selle kirjeldus ning õppe alustamise nõuded. *Ära märkida milliste erialaoskuste, haridustaseme või vanusegrupi inimestele koolitus on mõeldud ning milline on optimaalne grupi suurus; ära tuua kas ja millised on nõuded õpingute alustamiseks.*

Sihtrühm:

- omab vähemalt põhiharidust
- omab vähemalt kesktasemel vilumust silmkoeesemete, ka pitsiliste esemete valmistamisel
- üks elatusallikas on käsitöö valdkonnast
- eelistatud vanus 50+

Grupi suurus kuni 10 inimest

Õppe alustamise nõuded:

Õppima võib asuda isik, kes omab vähemalt põhiharidust ja kelle silmuskudumise oskused võimaldavad kududa pitsilisi koekirju.

Koolitused on mõeldud täiskasvanutele, kes ei õpi kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis tasemeõppes.

Õpiväljundid. *Õpiväljundid kirjeldatakse kompetentsidena, mis täpsustavad, millised teadmised, oskused ja hoiakud peab õppija omandama õppeprotsessi lõpuks.*

- Tunneb pitsilise silmkoeeseme valmistamiseks sobilikke materjale, nende eripärasid lähtuvalt koostisest ja tööstusest ning erinevaid töö-, viimistlus- ning hooldusvahendeid
- Oskab lugeda pitsilisi koekirju skeemidena ning neid töös kasutada
- Oskab kavandada pitsilises koes salli, valida sobiva koekirja ning materjali salli teostamiseks
- Oskab tehnoloogiliselt õigeid silmuskudumise töövõtteid, silmas pidades töö eesmärki kasutab erinevaid viise töö alustamiseks ja lõpetamiseks
- Omab ülevaadet ajalooliselt väljakujunenud traditsioonilistest pitskoetehnikatest, oskab ära tunda eripärasid koekirjade kasutamisel
- Teab ja oskab nimetada traditsioonilise Haapsalu salli kudumise kokkuleppelisi reegleid, kasutab neid kavandamisel ning salli kudumisel
- Oskab arvutada traditsioonilise Haapsalu salli äärepitsi silmuseid, koob äärepitsi ja silmab selle salli külge
- Oskab viimistleda ja hooldada silmkoelisel kootud pitseset

Õpiväljundite seos kutsestandardi või tasemeõppe õppekavaga. *Tuua ära vastav kutsestandard ning viide konkreetsetele kompetentsidele, mida koolitusega saavutatakse.*

Kutsestandard: Tekstiilkäsitöö sell, tase 4

Valitav kompetents B.2.12 Pitsitehnikates esemete valmistamine (silmuskudumine)

Tegevusnäitajad:

- 1) hindab kavandi teostatavust pitskoetehnikates (silmkoelised pitsid);
- 2) loeb tööskeeme (koekirju);
- 3) kirjeldab eset ja koostab tööjuhise selle valmistamise tehnoloogiast lähtuvalt (kavandab pitskoelise salli, valib sellele sobiva koekirja Haapsalu pitsitraditsiooni silmas pidades)
- 4) valib silmkoelise pitsi kudumiseks sobilikud materjalid ja töövahendid;
- 5) valmistab kvaliteetse pitskoes eseme kasutades tehniliselt õigeid töövõtteid

Teadmised:

- 1) pitsilise silmkooseseme valmistamise tehnilised võtted ja nende kasutamine;
- 2) erinevate koekirjade lugemine;
- 3) traditsioonilise Haapsalu salli reeglite tundmine, teiste traditsiooniliste pitskoetehnikate visuaalne äratundmine
- 4) silmkoelise pitsi töövahendid ja nende kasutusala;
- 5) silmkoelise pitsi hooldus- ja viimistlusvõtted.

Põhjendus. *Tuua põhjendus koolituse sihtrühma ja õpiväljundite valiku osas*

Sihtrühma valikul on silmas peetud eelkõige ühe elatusallikana silmkoosesemeid kuduvaid inimesi, et aidata tõsta tööde kvaliteeti, laiendada nende tootevalikut ning täiendada teadmisi traditsiooniliste silmkoeliste pitside kohta. Kaubanduses on väga tihti näha Haapsalu salli, mille kudumisel ei ole silmas peetud tänaseks vaimse kultuuripärandi nimistusse kantud traditsioonilise Haapsalu salli kudumisel kasutatavaid kokkuleppelisi reegleid, õigeid tehnilisi kudumis- ja viimistlusvõtteid ning ka muude pitskoes esemete kvaliteet võiks kohati olla parem. Kursuse lõpetanu on käsitööturul konkurentsivõimelisem: ta oskab paremini planeerida ja teostada tööprotsesse silmas pidades eesmärki ning õigete tehniliste võtete kasutamisel väheneb ajakulu pitsesemete valmistamiseks. Ta on võimeline täitma pitskoes silmkoosesemetele eritellimusi. Teades ja kasutades Haapsalu salli kudumise põhitõdesid aitab ta kaasa pärandoskuste säilitamisele ja tema konkurentsivõime on ajas kasvav. Õpiväljundid on valitud kutsestandardi Tekstiilkäsitöö sell, tase 4 põhjal, lähtudes silmkoelise pitsi kudumiseks vajalikest teadmistest ja oskustest ning pidades silmas sihtrühma valikul nimetatud printsiipe.

3. Koolituse maht

Koolituse kogumaht akadeemilistes tundides:	90
Kontaktõppe maht akadeemilistes tundides:	60
sh auditoorse töö maht akadeemilistes tundides: (õpe loengu, seminari, õppetunni või koolis määratud muus vormis)	8
sh praktilise töö maht akadeemilistes tundides: (õpitud teadmiste ja oskuste rakendamine õppekeskkonnas)	52
Koolitaja poolt tagasisidestatava iseseisva töö maht akadeemilistes tundides:	30

4. Koolituse sisu ja õppekeskkonna kirjeldus ning lõpetamise nõuded

Õppe sisu ja õppekeskkonna kirjeldus. *Tuua sisu peamised teemad ja alateemad sh eristada auditoorne ja praktiline osa. Esitada õpiväljundite saavutamiseks vajaliku õppekeskkonna lühikirjeldus. Loetleda kursuse kohustuslikud õppematerjalid (nt õpikud vmt) kui need on olemas. Kui õppijalt nõutakse mingeid isiklikke õppevahendeid, tuua ka need välja.*

Õppe sisu:

Teemad ja alateemad

- 1. Silmkoelise pitsi kudumise ja viimistlemise materjalid ning vahendid.** Auditoorne töö 3 tundi, praktiline töö 8 tundi.
 - 1.1 Erinevate koostistega, töötusega, mõõtudega lõngade sobivus pitskoeks.
 - 1.2 Erinevast materjalist ja erineva disainiga varraste eelised ja puudused.
 - 1.3 Erinevate hooldus- ja viimistlusvahendite kasutamine- analüüsimine auditoorse töö käigus, praktikas vähemasti kahe erineva materjaliga töötamine.
 - 1.4 Korrekse viimistlusprotsessi läbitegemine.
- 2. Pitsilise koekirja lugemine ja kasutamine.** Auditoorne töö 2 tundi, praktiline töö 34 tundi, iseseisev töö 30 tundi.
 - 2.1 Kudumistingmärgid ja –skeemid, erinevatele traditsioonidele iseloomulikud koekirjad.
 - 2.2 Erineva raskusastmega koekirjadega tööproovide kudumine. Tehnoloogiliselt õiged kudumisvõtted.
 - 2.3 Pitsilise salli kavandamine.
 - 2.4 Pitsilise salli või mitme nn minisalli kudumine.
- 3. Tehniliselt õigete kudumisvõtete kasutamine.** Auditoorne töö 1 tundi, praktiline töö 2 tundi.
 - 3.1 Esinenud vigade analüüs.
 - 3.2 Vigade vältimine ning parandamine.
- 4. Erinevate pitsitraditsioonide tundmaõppimine.** Auditoorne töö 2 tundi, praktiline töö 8 tundi.
 - 4.1 Erinevate maade pitsikudumise traditsioonide aspektid ja eripärad.

Õppekeskkonna kirjeldus:

Auditoorne töö (loengud, seminarid) toimub esitlemiseks vajaliku tehnikaga varustatud õppeklassis, praktiline töö samas. Iseseisev töö toimub kodus, õpetajapoolne tugi on saadav pidevalt infotehnoloogilisi vahendeid kasutades. Praktiliseks tööks vajalikud töövahendid on pitsikudumiseks sobivad puust vardad, kvaliteetne lõng ja viimistlemiseks spetsiaalne Haapsalu salli venitamise raam (grupile 3tk).

Õppematerjalid ja tööproovide kudumise juhendid koostab koolitaja.

Kasutatav õppekirjandus:

Linda Elgas „Haapsalu rätik“, 2001; Leili Reimann „Pitsilised koekirjad“ (mitu kordustrukki); S.Reimann ja A. Edasi „Haapsalu sall“, 2009; S.Reimann ja A.Edasi „Haapsalu rätt“, 2011; Nancy Bush „Knitted Lace of Estonia, 2009; S.Reimann „Koome Haapsalu salli“ 2016

Nõuded õppe lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja –kriteeriumid. *Nõutav on õpiväljundite saavutamise hindamine ja vähemalt 80% õppekava läbimine. Õppijale väljastatakse õppe lõpetamise nõuete täitmisel tunnistus.*

Õpingute lõpetamiseks õpilane

- Koob vähemalt kahte erinevat liiki koekirja kasutades ja vähemalt kahte erinevat materjali kasutades tööproovid ning viimistleb need ja vormistab koos kasutatud koekirja, tehnoloogiliste andmetega ning lühianalüüsiga õpimappi.
- Oskab analüüsida ja valida materjale ja koekirju ning põhjendada tehtud valikuid.
- Kavandab ja koob pitsilises silmkoetehnikas traditsioonilise Haapsalu salli, viimistleb selle nõuetekohaselt. Teab traditsioonilise Haapsalu salli kudumise kokkuleppelisi reegleid. Alternatiivina sallile võib kududa kõiki reegleid järgides kolm eri koekirjadega tööproovi, nn minisalli.
- Esitleb õpimappi ja valminud salli, oskab kirjeldada tööprotsesse ja kasutatud tehnilisi võtteid.

Õpimapi ja valminud salli esitlemist hinnatakse mitteeristavalt.

3. Koolitaja andmed

Koolitaja andmed. *Tuua ära koolitaja ees- ja perenimi ning kursuse läbiviimiseks vajalikku kompetentsust näitav kvalifikatsioon või kompetentsi näitava õpi- või töökogemuse kirjeldus.*

Liina Langi, lõpetanud Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli rahvusliku tekstiili eriala (2016), tekstiilkäsitööline 5.tasemel. 2010-2011 läbinud Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia täiendusõppeprogrammi Käsitööga Tööle 2 ja 2011-2012 osalenud sama programmi raames tugiisikuna. Alates 2010.aastast Liina Gavrilov Rees Käsitöö FIEna peamiselt pitsikudumise ja Haapsalu salli koolitustega tegelenud. 2014.aastal ära märgitud kui Raplamaa parim täiskasvanute koolitaja.

Õppekava koostaja:

/ees- ja perenimi, amet, e-mail/

Ingrid Uus

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli disaini ja käsitöö valdkonna koordinaator

uus.ingrid@gmail.com